

JIŘÍ ZOUNEK

NOVÉ POHLEDY NA DÍLO EDUARDA SPRANGERA

New Views of the Work of Eduard Spranger

Ve dnech 10. až 12. října 2002 se v Norimberku uskutečnila vědecká konference pod názvem *Spranger – Hadlich – Symposion. Eduard Spranger – Leben und Werk im Spiegel seiner Korrespondenz mit Käthe Hadlich. (Eduard Spranger – život a dílo v zrcadle jeho korespondence s Käthe Hadlichovou)*. Hlavním pořadatelem symposia byl univerzitní profesor Werner Sacher, vedoucí Katedry školní pedagogiky na Univerzitě Erlangen – Norimberk. Symposium bylo uspořádáno u příležitosti vydání knihy *Eduard Spranger und Käthe Hadlich. Eine Auswahl aus den Briefen der Jahre 1903 – 1960. (Výběr z dopisů z let 1903 – 1960)*. Jedním z hlavních editorů této zajímavé publikace byl právě profesor Werner Sacher, který na sympoziu přednesl jeden ze dvou úvodních referátů, v němž přiblížil účastníkům svůj výzkum, který se zaměřil na analýzu specifického druhu pramenů, a to korespondence.

Eduard Spranger si v letech 1903 až 1960 dopisoval s malířkou Käthe Hadlichovou, s níž ho takřka po celý život spojovalo zajímavé intelektuální pouto. Tým vedený profesorem Sacherem zpracoval jejich rozsáhlou korespondenci, čítající několik tisíc dopisů a výsledkem jejich dlouholeté práce je zmíněná kniha, která přináší výběr těch nejzajímavějších dopisů. Korespondence specifickým způsobem doplňuje myšlenkové dílo tohoto známého filozofa, psychologa a pedagoga. Spranger se totiž ve svých dopisech zmiňuje nejenom o svých osobních a všednodenních starostech, ale vyjadřuje zde rovněž svoje názory na soudobou filozofii, psychologii, pedagogiku a přemýšlí i o obecných otázkách vědy a politiky. Kniha tak přináší nové pohledy na životní a profesní dráhu Eduarda Sprangera (např. na jeho vztah k Výmarské republice, k Třetí říši nebo třeba k vývoji německé pedagogiky od počátku dvacátého století až do šedesátých let) a na genezi vzniku jeho děl. Profesor Sacher ve svém vystoupení popsal i metodologické aspekty výzkumu korespondence Eduarda Sprangera, mimo jiné výběr pramenů, jejich analýzu, konfrontaci s jinými typy pramenů, interpretaci výsledků aj.

Na vystoupení profesora Sachera navázala spoluautorka knihy Sylvia Martinšová, která se zaměřila na zajímavou otázku: co lze charakterizovat v korespondenci Sprangera a Hadlichové jako osobní, co odráží tehdejší dobu a co je

na jejich vztahu netypické. V úvodu se zmínila podrobně o metodologických přístupech k tomuto tématu a popsala mimo jiné kritéria při kategorizaci názorů nalezených v korespondenci. Z příspěvku vyplynulo, že korespondenci je třeba vnímat v kontextu doby, v níž jednotlivé dopisy vznikaly, neboť se v nich odrážejí osobní vztahy Spranger a Hadlichové včetně dalších významných podnětů, které Sprangerovo dílo ve svém důsledku ovlivňovaly.

Vztahu Eduarda Spranger k nacionálnímu socialismu v Německu ve třicátých letech se věnoval ve svém vystoupení Klaus Himmelstein. Autor rozdělil tuto problematiku do několika dílčích problémů (např. Spranger jako konzervativní intelektuál či Sprangerova politická očekávání po roce 1933), které pak poměrně detailně analyzoval. Příspěvek vyprovokoval účastníky k živé diskusi o tomto tématu.

V dalších příspěvcích se účastníci sympozia zaměřili na dílčí témata vztahující se především k dílu Eduarda Spranger. Gerhard Meyer-Willner hovořil o Sprangerově pojetí vzdělávání učitelů, profesor Wolfgang Hinrichs pojednal o Sprangerovi jako vysokoškolském učiteli a teoretikovi vysokoškolského vzdělávání, profesorka Eva Matthesová se zamýšlela nad reflexí Sprangerova díla v moderní pedagogice. Profesor Yoichi Kiuchi z Japonska přiblížil účastníkům problematiku reflexe Sprangerova díla ve Východní Asii. Za Českou republiku se konference zúčastnil Jiří Zounek, který se ve svém referátu zabýval odrazem Sprangerova díla v československé pedagogice minulého století.

Symposium Spranger – Hadlich přineslo mnoho zajímavých, mnohdy originálních, pohledů na život a především na dílo Eduarda Spranger. Význam sympozia lze však spatřovat zejména v publikování dosud málo známých či zcela nových poznatků o této velké postavě německé vědy dvacátého století. Z pohledu metodologie historického výzkumu bylo bezesporu velmi podnětné vystoupení profesora Sachera, v němž zazněly mnohé důležité teoretické, ale i praktické poznatky, související s výzkumem do jisté míry specifického druhu pramenů – korespondence. Lze tedy jen litovat, že v naší odborné literatuře není tomuto mysliteli věnována větší pozornost.